

27 Νοεμβρίου 2017
Αριθμ. Πρωτ.: 236691/52486/2017

Πληροφορίες: κ.κ. Κ. Μπαρτζελιώτης (τηλ.:2131306701) , Ε.
Σταμπούλη (τηλ.:2131306728)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΣΤ1 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
Ακαδημίας 1
106 71 Αθήνα

Θέμα: Παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στην υπ' αριθμ. Π19ΓΕΝ – 34379 προκήρυξη του Υπουργείου Εξωτερικών για πλήρωση με ειδική διαδικασία επιλογής πέντε (5) κενών οργανικών θέσεων υπαλλήλων του Κλάδου Εμπειρογνωμόνων του Υπουργείου Εξωτερικών (ΦΕΚ 37 τ. ΑΣΕΠ/30-10-2017).

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣΤΠ), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και τον Ν. 3094/2003, παρέλαβε αναφορά από το Σωματείο υπό την επωνυμία «ΚΕΝΤΡΟ ΖΩΗΣ», που έχει ως καταστατικό σκοπό την κάθε μορφής στήριξη και την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής των ατόμων που ζουν με HIV/AIDS μέσω θεσμικών αλλαγών.

A. Πλαίσιο διερεύνησης

Με την αναφορά του, το εν λόγω σωματείο ισχυρίζεται ότι η υπ' αριθμ. Π19ΓΕΝ – 34379 προκήρυξη του Υπουργείου Εξωτερικών για πλήρωση πέντε (5) κενών οργανικών θέσεων υπαλλήλων του Κλάδου Εμπειρογνωμόνων περιέχει όρο που παραβιάζει την κατά τον Ν. 4443/2016 αρχή της ίσης μεταχείρισης, στο βαθμό που αποκλείει τη συμμετοχή υποψηφίων που πάσχουν από σοβαρά καρδιαγγειακά ή σοβαρά αναπνευστικά ή νεφρολογικά ή μεταδοτικά νοσήματα ή σοβαρά νοσήματα του νευρικού συστήματος. Το ΚΕΝΤΡΟ ΖΩΗΣ αναφέρει επίσης, ότι έχει ήδη απευθύνει στον αρμόδιο Υπουργό σχετική επιστολή διαμαρτυρίας με ημερομηνία 2-11-2017, χωρίς όμως να μας έχει γνωστοποιηθεί ακόμη κάποια απάντηση.

Ο ΣΤΠ ως φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τα άρθρα 1 και 3 του Ν. 3094/2003 όπως αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 18 και 19 αντίστοιχα του Ν. 4443/2016, κρίνει αναγκαίο, εκκινώντας αλλά μη περιοριζόμενος στο αίτημα της συγκεκριμένης αναφοράς, να διατυπώσει παρατηρήσεις για τους επί πλέον όρους της προκήρυξης που αφορούν την ιθαγένεια και την ηλικία των υποψηφίων.

Συγκεκριμένα:

B. Οι υπό εξέταση όροι της προκήρυξης και οι αντίστοιχες διατάξεις του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών (Ν. 3566/2007).

Με τη συγκεκριμένη προκήρυξη, προκηρύχθηκε η πλήρωση, με ειδική διαδικασία επιλογής, πέντε (5) κενών οργανικών θέσεων του Κλάδου Εμπειρογνωμόνων του Υπουργείου Εξωτερικών, στις ακόλουθες ειδικότητες: 1. Ασφάλεια στον Κυβερνοχώρο, 2. Οικονομολόγος με γνώσεις Στατιστικής, 3. Θέματα σχέσεων Ελλάδας-Ρωσίας, 4. Θέματα

σχέσεων Ελλάδας-Κίνας και 5. Επικοινωνιολόγος. Σύμφωνα με την § Β΄ της προκήρυξης, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να πληρούν τα εξής κριτήρια:

α) Να έχουν την ελληνική ιθαγένεια. Όσοι αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση δεν μπορούν να διορισθούν πριν από τη συμπλήρωση τριών (3) ετών από την πολιτογράφησή τους.

β) Να έχουν συμπληρώσει το τριακοστό δεύτερο (32ο) έτος της ηλικίας. [...]

η) Να έχουν την υγεία και τη φυσική καταλληλότητα για την εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης του κλάδου των Εμπειρογνωμόνων. Οι υπό διορισμό υπάλληλοι δεν πρέπει να πάσχουν από σοβαρά καρδιοαγγειακά ή σοβαρά αναπνευστικά ή νεφρολογικά ή μεταδοτικά νοσήματα ή σοβαρά νοσήματα του νευρικού συστήματος.

Για την απόδειξη του ως άνω υπό η΄ κριτηρίου, οι επιτυχόντες οφείλουν να προσκομίσουν «δύο (2) γνωματεύσεις (i) παθολόγου ή γενικού ιατρού και (ii) ψυχιάτρου, είτε του δημοσίου είτε ιδιωτών, με τις οποίες πιστοποιείται η υγεία τους».

Οι παραπάνω όροι της προκήρυξης ως προς την ιθαγένεια και την υγεία βασίζονται στα εδάφια α΄ και η΄ της § 1 του άρθρου 66 του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών που κυρώθηκε με τον Ν. 3566/2007 (στο εξής «Οργανισμός»), ενώ το κατώτατο όριο ηλικίας για τον κλάδο εμπειρογνωμόνων προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της § 2 του άρθρου 104 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με την § 2 του άρθρου 9 του Ν. 4451/2017.

Ο Κλάδος Εμπειρογνωμόνων αποτελεί το αντικείμενο ρύθμισης των άρθρων 102-109 του Οργανισμού, ενώ τα καθήκοντα που αντιστοιχούν στον εν λόγω Κλάδο ορίζονται ειδικότερα στην § 1 του άρθρου 103 ως ακολούθως:

Οι υπάλληλοι του Κλάδου Εμπειρογνωμόνων υπηρετούν σε θέσεις της Κεντρικής και της Εξωτερικής Υπηρεσίας. Έργο τους είναι να παρακολουθούν και να ενημερώνουν τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών σε θέματα των τομέων ειδικότητάς τους, να προβαίνουν σε αναλύσεις, να υποβάλλουν προτάσεις και να προωθούν τις υποθέσεις, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί. Οι εν λόγω υπάλληλοι μπορούν να ασκούν διευθυντικά καθήκοντα στην Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας.

Τέλος, το άρθρο 10 του Οργανισμού παραπέμπει στις οικείες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για θέματα που δεν ρυθμίζονται από αυτόν.

Γ. Το νομικό πλαίσιο για την ίση μεταχείριση με βάση τον Ν. 4443/2016

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης με βάση τον Ν. 4443/2016 (ΦΕΚ 232 τ. Α΄/2016) προβλέπεται και ρυθμίζεται στο Μέρος Α΄ αυτού, από το οποίο διατάξεις που αφορούν το σύνολο των προστατευόμενων χαρακτηριστικών είναι οι ακόλουθες:

Άρθρο 1: Σκοπός

Σκοπός των διατάξεων του Μέρους Α΄ είναι η προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η καταπολέμηση των διακρίσεων: α) λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών σύμφωνα με την Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000, β) λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας σύμφωνα με την Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000, μεταξύ άλλων και για γ) τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων σύμφωνα με την Οδηγία 2014/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014.

Άρθρο 2: Έννοια των διακρίσεων

1. Απαγορεύεται κάθε μορφή διάκρισης για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1.

2. Για τους σκοπούς των διατάξεων του Μέρους Α΄:

α) ως «άμεση διάκριση» νοείται όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύχανε άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση,

β) ως «έμμεση διάκριση» νοείται όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα. «Έμμεση διάκριση» δεν υφίσταται, εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξής του είναι πρόσφορα και αναγκαία, εάν τα μέτρα, που λαμβάνονται, είναι αναγκαία για την τήρηση της δημόσιας ασφάλειας, τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης, την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας, των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων ή όταν αφορά άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση και μέτρα που λαμβάνονται υπέρ αυτών, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος και το άρθρο 5 του παρόντος, [...]

Άρθρο 3: Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, καθώς και του άρθρου 4, η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης, εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, όσον αφορά: α) τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, καθώς και τους όρους υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης, [...]

3. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπεται ειδικώς αιτιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και δεν θίγουν τις διατάξεις και τις προϋποθέσεις του νομικού καθεστώτος των υπηκόων τρίτων χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των ατόμων άνευ ιθαγένειας που ζουν στην επικράτεια.

Άρθρο 4: Δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ειδικών επαγγελματικών απαιτήσεων

Κατά παρέκκλιση του άρθρου 2, δεν συνιστά ανεπίτρεπτη διάκριση η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε χαρακτηριστικό σχετικό με τους λόγους διάκρισης του άρθρου 1 του παρόντος μέρους, το οποίο λόγω της φύσης ή του πλαισίου των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση και εφόσον ο οικείος σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση ανάλογη.

Άρθρο 23:

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου απαγορεύονται, καταργούνται και καθίστανται άκυροι όροι και διατάξεις που περιλαμβάνονται σε ατομική ή συλλογική

σύμβαση, γενικούς όρους συναλλαγών, εσωτερικούς κανονισμούς επιχειρήσεων, καταστατικά κερδοσκοπικών ή μη οργανώσεων, ανεξάρτητων επαγγελματικών οργανώσεων και συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών και είναι αντίθετοι προς την, κατά το Μέρος Α' του παρόντος νόμου αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Γ1. Ειδικότερες διατάξεις ως προς την ηλικία

Άρθρο 6: Δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας

1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 2, δεν συνιστά διάκριση η ειδικώς αιτιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, εφόσον η μεταχείριση αυτή προβλέπεται στο νόμο προς εξυπηρέτηση σκοπών της πολιτικής της απασχόλησης, της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, τα δε μέσα επίτευξης των σκοπών αυτών είναι πρόσφορα και αναγκαία. Η ανωτέρω διαφορετική μεταχείριση μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει: α) την καθιέρωση ειδικών συνθηκών τόσο για την πρόσβαση στην απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση όσο για την απασχόληση και εργασία, συμπεριλαμβανομένων των όρων απόλυσης και αμοιβής, για τους νέους, τους ηλικιωμένους και τους εργαζομένους που συντηρούν άλλα πρόσωπα, προκειμένου να ευνοείται η επαγγελματική τους ένταξη ή να εξασφαλίζεται η προστασία τους, β) τον καθορισμό ελάχιστων ορίων ηλικίας, επαγγελματικής εμπειρίας ή αρχαιότητας στην απασχόληση για την πρόσβαση σε αυτήν ή σε ορισμένα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την απασχόληση, [...]

Γ2. Ειδικότερες διατάξεις ως προς την αναπηρία

Άρθρο 5 Εύλογες προσαρμογές για τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση

Για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης έναντι ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση, ο εργοδότης υποχρεώνεται στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου τα άτομα αυτά να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτή και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. Δεν θεωρείται δυσανάλογη η επιβάρυνση, όταν αντισταθμίζεται επαρκώς από μέτρα προστασίας που λαμβάνονται στο πλαίσιο άσκησης της πολιτικής υπέρ των ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση.

Σε συσχέτιση με την ως άνω διάταξη, οι περ. η' και θ' της § 2 του άρθρου 2 του Ν. 4443/2016, προβλέπουν τα εξής:

- η) η «άρνηση εύλογων προσαρμογών» για τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση νοείται ως διάκριση,
- θ) ως «εύλογες προσαρμογές» νοούνται οι απαραίτητες και κατάλληλες τροποποιήσεις, ρυθμίσεις και ενδεδειγμένα μέτρα, που απαιτούνται σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να διασφαλιστεί για τα άτομα με αναπηρίες ή χρόνιες παθήσεις η αρχή της ίσης μεταχείρισης, οι οποίες δεν επιβάλλουν δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος στον εργοδότη.

Εκτός του Ν. 4443/2016 αλλά σε εναρμόνιση με αυτόν, το άρθρο 7 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.(Ν. 3528/2007) ορίζει ότι :

1. Υπάλληλοι διορίζονται όσοι έχουν την υγεία που τους επιτρέπει την εκτέλεση των καθηκόντων της αντίστοιχης θέσης. Η έλλειψη φυσικών σωματικών δεξιοτήτων δεν εμποδίζει το διορισμό, εφόσον ο υπάλληλος, με την κατάλληλη και δικαιολογημένη τεχνική υποστήριξη, μπορεί να ασκήσει τα καθήκοντα της αντίστοιχης θέσης. [...]

2. Η υγεία των υποψήφιων υπαλλήλων να ασκήσουν τα καθήκοντα της αντίστοιχης θέσης, πιστοποιείται με γνωματεύσεις (α) παθολόγου ή γενικού ιατρού και (β) ψυχιάτρου, είτε του δημοσίου είτε ιδιωτών, με βάση παραπεμπτικό έγγραφο, στο οποίο περιγράφονται από την υπηρεσία τα καθήκοντα της θέσης που πρόκειται να καταληφθεί. (όπως η § 2 αντικαταστάθηκε με την § 1 του άρθρου 7 του Ν. 4210/13).

Δ. Νομικό πλαίσιο σε σχέση με την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας

Συναφές εν προκειμένω θεωρούμε και το νομικό πλαίσιο για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως κατά βάση περιέχεται στον Ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 τ. Α'/1997) και με τον οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 95/46¹.

Σύμφωνα με τους ορισμούς που περιέχονται στο άρθρο 2 του νόμου αυτού, στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα περιλαμβάνονται αυτά που αφορούν την υγεία (περ. β'), ενώ ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα λογίζεται «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.» (περ. δ').

Ως προς τις προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, το άρθρο 4 όπως ισχύει σήμερα ορίζει μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει:
α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. [...]

Σχετικά με τα παραπάνω, χρήσιμες οδηγίες περιέχονται στο υπ' αρ. 1830 της 20/9//2001 έγγραφο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα², όπου αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι:

Β' ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΕΝΝΟΙΕΣ – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

[...] Ως εργαζόμενοι στην παρούσα Οδηγία νοούνται οι απασχολούμενοι τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. [...]

Ως εργαζόμενοι κατά την παρούσα Οδηγία νοούνται επίσης α) οι υποψήφιοι για εργασία καθώς και β) ... Ως προς την πρώτη περίπτωση δεν συντρέχει μεν εξ αρχής η σχέση εξάρτησης που χαρακτηρίζει την εργασιακή σχέση, ωστόσο είναι προφανές ότι κάποιος που αναζητεί εργασία βρίσκεται κατά κανόνα σε θέση που δεν του επιτρέπει να επιλέξει ελεύθερα ποια δεδομένα που τον αφορούν θα καταστήσει γνωστά και προσιτά σε τρίτους και άρα χρειάζεται αυξημένη προστασία.

Γ' ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

1. Η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων πρέπει να πραγματοποιείται με θεμιτά μέσα και με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής, της προσωπικότητας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας των εργαζομένων στον χώρο της εργασίας και, γενικότερα, στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων. Όπως τονίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 2472/97, η θέσπιση των προϋποθέσεων

¹ Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

² Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής, στη διεύθυνση www.dpa.gr.

για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποσκοπεί στην προστασία των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών κάθε προσώπου.

2. Όπως προκύπτει από την αρχή του σκοπού, την οποία ο Έλληνας νομοθέτης καθιέρωσε ως κεντρική αρχή για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων επιτρέπεται αποκλειστικά για σκοπούς που συνδέονται άμεσα με τη σχέση απασχόλησης και εφ' όσον είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των εκατέρωθεν υποχρεώσεων που θεμελιώνονται σε αυτή τη σχέση, είτε αυτές πηγάζουν από το νόμο είτε από σύμβαση.

5. Όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την υγεία του εργαζόμενου ή του υποψηφίου - λόγω της φύσης τους και των συνεπειών που μπορεί να έχει η αποκάλυψή τους - πρέπει να συλλέγονται απευθείας και μόνον από τους εργαζόμενους ή τους υποψήφιους και μόνον εφ' όσον αυτό είναι απολύτως απαραίτητο α) για την αξιολόγηση της καταλληλότητας του εργαζόμενου ή του υποψηφίου για μία συγκεκριμένη θέση ή εργασία, παρούσα ή μελλοντική (π.χ. εξετάσεις για τους εργαζόμενους σε παιδικούς σταθμούς, εστιατόρια, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, οδηγούς, πιλότους κλπ.), [Υπογράμμιση δική μας]³.

E. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη

Από τα παραπάνω συνάγεται, κατ' αρχήν, ότι, με βάση το άρθρο 3 § 1 περ. α' του Ν. 4443/2016, η πρόσβαση σε θέσεις υπαλλήλων του Κλάδου Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Εξωτερικών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης όπως προσδιορίστηκε παραπάνω. Ειδικές επομένως διατάξεις που αφορούν το προσωπικό του εν λόγω Κλάδου δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνουν από την εν λόγω αρχή, παρά μόνο υπό τους όρους που ορίζονται στον ίδιο τον Ν. 4443/2016 και, κυρίως, στο άρθρο 4 αυτού. Η διαφορετική δηλαδή μεταχείριση που βασίζεται σε κάποιο από τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά κρίνεται επιτρεπτή εφόσον, λόγω της φύσης ή του πλαισίου των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση και εφόσον ο οικείος σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση ανάλογη. Με βάση δε το άρθρο 23 του Ν. 4443/2016, ενδεχόμενες παρεκκλίσεις από την αρχή της ισότητας που απορρέουν από ειδικές διατάξεις σχετικές με τα προσόντα ή τους όρους πρόσληψης υπαλλήλων του Κλάδου Εμπειρογνομόνων θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο συμβατό με τη συγκεκριμένη αρχή, άλλως θα πρέπει να θεωρούνται καταργημένες.

Ως εκ τούτου, σε σχέση με τους προαναφερθέντες ειδικούς όρους της υπό κρίση προκήρυξης επισημαίνονται τα εξής:

E1. Ως προς το σημείο α' για τους έχοντες Ελληνική ιθαγένεια έπειτα από πολιτογράφηση

Όπως προαναφέρθηκε, η πρόβλεψη αυτή στηρίζεται στο άρθρο 66 εδ. α του Οργανισμού Υπουργείου Εξωτερικών, με τίτλο «γενικά προσόντα διορισμού» στο οποίο αναφέρεται «Για το διορισμό υπαλλήλου στο υπουργείο Εξωτερικών απαιτούνται τα εξής τυπικά προσόντα α) να έχει την ελληνική ιθαγένεια. Όσοι αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση δεν μπορούν να διορισθούν πριν από τη συμπλήρωση τριών ετών από την πολιτογράφησή τους.

Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, κατά το ν. 4443/2016, η οποία ως προς την εθνική ή εθνοτική καταγωγή εφαρμόζεται στο πεδίο της εργασίας και της απασχόλησης, σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, και για την πρόσβαση στην εργασία και την απασχόληση εν γένει, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας (άρθρο 3 § 1 στοιχ. α'). Ειδικότερα, η εφαρμογή του κανόνα απαγόρευσης

³ Βλ. επίσης πιο πρόσφατες αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ 142/2014 και 178/2014, επίσης διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Αρχής.

άμεσων και έμμεσων διακρίσεων προϋποθέτει την επί ίσοις όροις άσκηση ενός δικαιώματος ή απόλαυση ενός έννομου αγαθού. Μόνη επιτρεπτή απόκλιση από την υποχρέωση ίσης μεταχείρισης αποτελεί η διάκριση λόγω ιθαγένειας, σύμφωνα με το άρθρο 3 § 3 του ίδιου νόμου), περίπτωση όμως που προφανώς δεν συντρέχει όταν έλληνες πολίτες, ευρισκόμενοι στη χώρα τους, παρεμποδίζονται στην απόλαυση του ίδιου ακριβώς αγαθού σε σχέση με άλλους συμπολίτες τους.

Συνεπώς, η επιπλέον προϋπόθεση της 3ετούς αναμονής από την απόκτηση της ιθαγένειας, συνιστά ρύθμιση που έρχεται σε αντίθεση με την απαγόρευση των διακρίσεων που εισάγουν οι διατάξεις του ν. 4443/2016. Οι τελευταίες δε, ως προς τη διάκριση λόγω εθνικής καταγωγής έχουν υπερνομοθετική ισχύ, καθώς ενσωματώνουν το γράμμα της Οδηγίας 2000/43/EK και κατισχύουν κάθε αντίθετης εθνικής ρύθμισης. Σημειώνουμε δε, ότι η υπ' αρ. 2946/2015 απόφαση του Γ' τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία έκρινε ότι δεν παραβιάζονται οι συνταγματικές διατάξεις για την ίση μεταχείριση (αρ. 4 του Σ), από το κριτήριο της συμπλήρωσης τριών ετών από την πολιτογράφηση για την πρόσβαση σε θέσης μόνιμων υπαλλήλων του Υπουργείου Εξωτερικών, αφορά κρίση επί διοικητικής πράξης που εκδόθηκε πριν τη θέση σε ισχύ της νομοθεσίας που ενσωμάτωσε τις ευρωπαϊκές Οδηγίες για την ίση μεταχείριση⁴

Επικουρικά και ανεξάρτητα από την εφαρμογή του νομικού πλαισίου κατά των διακρίσεων, επισημαίνουμε ότι αντίστοιχες διατάξεις των Οργανισμών των Στρατιωτικών Σχολών, που θέτουν κριτήριο εθνικής καταγωγής ως προϋπόθεση για την εισαγωγή σπουδαστών σε αυτές, κρίθηκε αντισυνταγματική με βάση το άρθρο 4 του Συντάγματος για την ισότητα μεταξύ των ελλήνων πολιτών από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας.⁵

Συνεπώς, στην υπό κρίση περίπτωση, αλλογενείς έλληνες πολίτες, που απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση, υφίστανται δυσμενή μεταχείριση σε σχέση με αυτήν της οποίας τυγχάνουν, σε ανάλογη κατάσταση (δηλαδή σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή στην εν λόγω προκήρυξη), όσοι απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή τους. Η άμεση αυτή διάκριση δεν φαίνεται να δικαιολογείται αντικειμενικά από κάποιο θεμιτό σκοπό με τη χρήση πρόσφορου και αναγκαίου μέσου: Η ιδιαιτερότητα του φορέα για τον οποίο προκηρύσσονται οι θέσεις, επιτρέπει ενδεχομένως κατ' αρχήν τον αποκλεισμό αλλοδαπών, δεν είναι όμως δυνατό να τύχει εφαρμογής ως κριτήριο διάκρισης μεταξύ ελλήνων πολιτών.

E2. Ως προς το σημείο β για το κατώτατο ηλικιακό όριο

Από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων αρ. 4 παρ. 1 και 6 του ν. 4443/2016, συνάγεται ότι τυχόν διακριτική μεταχείριση λόγω ηλικίας μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη μόνον εφόσον αιτιολογείται ειδικώς. Έλλειψη τέτοιας ειδικής αιτιολογίας, συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης λόγω ηλικίας και υπονομεύει την εγκυρότητα και νομιμότητα των προκηρύξεων που θέτουν ηλικιακό όριο, στον βαθμό που ο συγκεκριμένος όρος αντίκειται στις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας και θα μπορούσε να επιφέρει ανατροπή των αποτελεσμάτων πρόσληψης σε περίπτωση δικαστικής αμφισβήτησης της νομιμότητας της σχετικής διαδικασίας.

Όσον αφορά το περιεχόμενο αυτής της αιτιολογίας, ως προς τη συνδρομή δηλαδή των προϋποθέσεων, υπό τις οποίες θα μπορούσε να θεωρηθεί δικαιολογημένη η διάκριση, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), έχει κατ' επανάληψη κληθεί να ερμηνεύσει και να οριοθετήσει τις προαναφερθείσες ειδικές προϋποθέσεις. Το ΔΕΕ έχει επισημάνει ότι στον βαθμό που μια εθνική νομοθεσία θέτει όριο ηλικίας χωρίς να έχει αποδειχθεί ότι ο καθορισμός του ορίου αυτού καθ' εαυτού, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε εκτίμηση

⁴ Ν.3304/2005, ο οποίος καταργήθηκε με το νεότερο ν. 4443/2016.

⁵ Βλ. ΣΤΕ 3317/2014.

συνδεόμενη με τη διάρθρωση της οικείας αγοράς εργασίας και την προσωπική κατάσταση του ενδιαφερόμενου, είναι αντικειμενικά αναγκαίος για την υλοποίηση θεμιτού επιδιωκόμενου σκοπού, πρέπει να θεωρηθεί ότι βαίνει πέραν αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού⁶. Συνεπώς, η αναλογικότητα και η αναγκαιότητα του μέτρου (δηλαδή, του καθορισμού ορίου ηλικίας,) κρίνεται πάντοτε σε συνάρτηση με τον επιδιωκόμενο, θεμιτό σκοπό. Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να προκύπτει σαφέστατα και ειδικά ότι δεν υπάρχει εναλλακτικό, λιγότερο αυστηρό μέσο πέραν της χρήσης της ηλικίας για την επίτευξη του σχετικού επιδιωκόμενου θεμιτού στόχου.

Επιπλέον, βάσει πάγιας νομολογίας του ΔΕΕ, ουσιαστική και καθοριστική προϋπόθεση δεν πρέπει να συνιστά ο λόγος επί του οποίου βασίζεται η διαφορετική μεταχείριση, αλλά ένα χαρακτηριστικό συνδεόμενο με τον λόγο αυτό. Για παράδειγμα, στην προδικαστική απόφαση 12.01.10/C-229/08, με αντικείμενο τον καθορισμό ανωτάτου ορίου ηλικίας για την άσκηση του επαγγέλματος του πυροσβέστη σε θέσεις μέσης βαθμίδας των τεχνικών υπηρεσιών, οι ιδιαίτερα υψηλών προδιαγραφών σωματικές ικανότητες που απαιτούνται (λόγω της συμμετοχής τους σε κατάσβεση πυρκαγιών, παροχή συνδρομής στα χρήζοντα αυτής πρόσωπα, εργασίες συνδεόμενες με την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαχείριση ζημιών από θεομηνίες, παροχή βοήθειας στα ζώα και σύλληψη επικίνδυνων ζώων κ.α), θεωρήθηκαν από το ΔΕΕ ως ουσιαστική και καθοριστική προϋπόθεση διότι κρίθηκαν αναγκαίες για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος. Αντιστοίχως, η καλή φυσική κατάσταση θεωρήθηκε «ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση», κατά την έννοια του αρ. 4 παρ. 1 της Οδηγίας, για την άσκηση του επαγγέλματος του πιλότου αερογραμμών⁷.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι δεν είναι δυνατό να υπάρξει η συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων, ώστε να είναι δικαιολογημένη η διάκριση, χωρίς τη σύνδεση και την αιτιολόγηση του ορίου της ηλικίας με τις απαιτήσεις και τα καθήκοντα συγκεκριμένης θέσης. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, το κατώτατο όριο ηλικίας τίθεται συλλήβδην για όλες τις θέσεις της προκήρυξης του κλάδου εμπειρογνομόνων, χωρίς να γίνεται σαφές, γιατί η συγκεκριμένη ηλικία συνιστά ουσιαστική επαγγελματική προϋπόθεση για την άσκηση των καθηκόντων, κάθε μιας από αυτές.

Ε3. Ως προς το σημείο η' για την υγεία των υποψηφίων

Η πλήρωση των κατά το άρθρο 4 του Ν. 4443/2016 κριτηρίων δικαιολόγησης ενδεχόμενης παρέκκλισης από την αρχή της ίσης μεταχείρισης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υποψήφιοι υπάλληλοι του Κλάδου Εμπειρογνομόνων έχουν την υγεία και τη φυσική καταλληλότητα να ανταποκριθούν στα καθήκοντα που πρόκειται να αναλάβουν σύμφωνα με το άρθρο 103 του Οργανισμού, οφείλει να είναι το αντικείμενο ad hoc ιατρικής εκτίμησης, με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 7 § 2 του Υπαλληλικού Κώδικα. Θα πρέπει δηλαδή η υγεία και η φυσική καταλληλότητα των υποψηφίων να πιστοποιείται από (α) παθολόγο ή γενικό ιατρό και (β) ψυχίατρο, είτε του δημοσίου είτε ιδιωτών, με βάση παραπεμπτικό έγγραφο, στο οποίο περιγράφονται από την υπηρεσία τα καθήκοντα της θέσης που πρόκειται να καταληφθεί. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ιατρικής εκτίμησης και στο βαθμό που ενδεχομένως κριθεί αναγκαίο κατά περίπτωση, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η υποχρέωση του Υπουργείου Εξωτερικών, ως εργοδότη, για λήψη μέτρων εύλογων προσαρμογών σε εφαρμογή του άρθρου 5 σε συνδυασμό με τις περ. η' και θ' της § 2 του άρθρου 2 του Ν. 4443/2016.

Αντιθέτως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τηρούνται οι όροι του επιτρεπτού της παρέκκλισης όταν αυτή θεσμοθετείται en bloc, αποκλείοντας από τον Κλάδο Εμπειρογνομόνων συλλήβδην υποψηφίους που παρουσιάζουν σοβαρά καρδιαγγειακά ή

⁶ Βλ. την από 22.11.05 προδικαστική απόφαση για την υπόθεση C-144/04.

⁷ Βλ. την προδικαστική απόφαση 13.09.11/C-447/09.

σοβαρά αναπνευστικά ή νεφρολογικά ή μεταδοτικά νοσήματα ή σοβαρά νοσήματα του νευρικού συστήματος χωρίς καμία συσχέτιση με τα καθήκοντα του άρθρου 103 του Οργανισμού.

Τέλος, αμφισβητήσιμη καθίσταται και η τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων από τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων υγείας των υποψηφίων, στο βαθμό που δεν είναι απολύτως απαραίτητο για την αξιολόγηση της καταλληλότητάς τους λόγω της φύσης αυτών και των συνεπειών που μπορεί να έχει η αποκάλυψή τους, ιδίως όσον αφορά τους φορείς μεταδοτικών ασθενειών.

ΣΤ Πρόταση

Κατόπιν αυτών και λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι εκκρεμής η διαδικασία υποβολής των σχετικών αιτήσεων των υποψηφίων, παρακαλούμε για την άμεση επανεκτίμηση των όρων της συγκεκριμένης προκήρυξης και την γνωστοποίηση των απόψεων σας, αλλά και των ενεργειών στις οποίες προτίθεσθε να προβείτε, προκειμένου οι όροι αυτοί να είναι συμβατοί με τη νομοθεσία για την ίση μεταχείριση (ν. 4443/2016).

Για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή περαιτέρω συνεργασία, απαιτηθεί, παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Με εκτίμηση

Καλλιόπη Λυκοβαρδή

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 5
106 71 ΑΘΗΝΑ

ΚΥΡΙΑ *****
ΚΕΝΤΡΟ ΖΩΗΣ
Ιερά Οδός 42
104 35 ΑΘΗΝΑ